

βαρκάδες καθὼς κυρὰ-κυράδες, μάννα-μαννάδες κττ.

1) Λέμβος, ἀκάτιον κοιν.: Ἄσμ.

Βάρκα θέλω ν' ἀρματώσω | μὲ σαράντα θυὸ κουπιὰ κοιν. Συνών. βαρκί. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σῦρ. 2) Μικρὸν ἱστιοφόρον πλοῖον Πόντ. (Τραπ.) β) Ποσότης ὅσην χωρεῖ μία λέμβος Μεγίστ. Μύκ. Πόντ. (Τραπ.) κ.ά.: Ἐφόρτωσεν δύο βάρκας λεφτοκάρ' (λεπτοκάρουον) Τραπ. || Ἄσμ.

Πουλ-λί μου, κάμε γύρισμα, πουλ-λί μου, κάμε στρέμ-μα. —Τσαὶ πῶς νὰ κάμω γύρισμα τσαὶ πῶς νὰ κάμω στρέμ-μα, ποὺ ῥίξαν ἀουπάνω μου πέντε βαρκάδες χῶμα; (μοιρολ.) Μεγίστ. Συνών. βαρκαδῆς, βαρκαῆς, καϊ-κῆς. 3) Εἶδος κολυμβήματος Προπ. (Πάνορμ.) 4) Εἶδος γυναικείου ὑποδήματος (διὰ τὴν σημ. πβ. Πολυδ. 7, 93 «τὰ δὲ πλοῖα καὶ ἀκάτια ὀνομάζει Ἀριστοφάνης εἶδος ὄντα γυναικείων ὑποδημάτων») Λεξ. Αἰν. 5) Παιδιά καθ' ἣν δύο παῖξται συμπλέκουν τὰς χεῖράς των ὀπισθάγκωνα καλῶς, ὥστε νὰ ἐνοῦνται τὰ νῶτα, κατόπιν δὲ κύπτει ὁ εἰς, ὅτε αἰωρεῖται ὁ ἄλλος, τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται ἀμοιβαίως (ἡ ὀνομασία ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς τοὺς κλυδωνισμοὺς τῆς βάρκας) Ἀθῆν.: Κάνουμε-παίζουμε τὴν βάρκα.

βαρκάδα ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -άδα (II).

Λεμβοδρομία σύννηθ.: Φρ. Πάω βαρκάδα.

βαρκαδῆς ἡ, ἄνδρ. Θράκ. (Σηλυβρ.) Μεγίστ. Σκίαθ. Χίος κ.ά.—Λεξ. Δημητρ. βαρκαδὲ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ βαρκάδες πληθ. τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -ῆς.

Βάρκα 2 β, ὁ ἰδ.: Μὲν βαρκαδῆς ξύλα.

βαρκαδῆς ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βαρκάδα καὶ τῆς καταλ. -ῆς.

Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ βαρκάρη. Συνών. βαρκαῆς.

βαρκαῆς ἐπίθ. Κύνθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα.

Ὁ ἐπιβιβάσθεις εἰς πλοῖον πρὸς ἀναχώρησιν.

βαρκαδῶρος ὁ, Πελοπν. (Κορινθ. Μάν.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -δῶρος.

Λεμβοῦχος ἐνθ' ἄν.: Ἐμαθε καὶ γυρίζει 'ς τοῖς ταβέρναις σὰ δούς βαρκαδῶρους Μάν. Συνών. βαρκάρης 1, βαρκολόγος.

βαρκάκι τό, σύννηθ. βαρκάκ' βόρ. ἰδιώμ. βαρκάτσι Μύκ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὰ λέμβος. Συνών. βαρκαῖσα, βαρκοπούλλα, βαρκοῦλλα, βαρκοσυλλάκι, βαρκοσυλλάκι. 2) Ἐξάρτημα τῆς ραπτομηχανῆς περικλείον τὸ πρὸς ραφὴν νῆμα (ἡ σημ. ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ σχήματος) σύννηθ.: Βάζω κλωστή 'ς τὸ βαρκάκι.

βαρκαρίζω Κύπρ. βαρκαρίζω Κύπρ. βαρκαρίζω Κύπρ. γαρκαρίζω Κύπρ. ἄρκαρίζω Κύπρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Κατατρώχομαι ἀπὸ βαρεῖαν νόσον, κατάκειμαι βαρέως ἀσθενής: Ἐδεῖ πολ-λὸν τῶν πρὸς γαρκαρίζει τὸ 'ἐν μπορεῖ νὰ συχωρεθῇ (ν' ἀποθάνῃ).

βαρκάρης ὁ, κοιν. βαρκάρ'ς βόρ. ἰδιώμ. Θηλ. βαρκάρισσα πολλαχ. Πληθ. βαρκαροὶ Λέσβ. Μακεδ. (Ἄρν. Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -ῆς.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

1) Λεμβοῦχος κοιν. Συνών. βαρκαδῶρος, βαρκολόγος. 2) Θηλ. βαρκάρισσα, ἡ σύζυγος τοῦ βαρκάρη πολλαχ.

βαρκαῆς ἡ, Βιθυν. Κρήτ. βαρκαῆς Πόντ. βαρκαῆς Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -ῆς.

Βάρκα 2 β, ὁ ἰδ.

βαρκί τό, βαρκίν Λυκ. (Λιβύσσ.) βαρκί Ἀμοργ. Θήρ. Κάρπ. Νίσυρ. Πελοπν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα.

Βάρκα 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Πάει μὲ τὸν βαρκίν 'ς τὴν πέρα μερὰ Λιβύσσ. || Παροιμ.

Ἐδὼ καράβια χάνονται κ' ἐσεῖς βαρκιά ποῦ πάτε; (ἐπὶ τοῦ ἐκτιθεμένου εἰς κινδύνους ἀνωτέρους τῶν δυνάμεων του ἢ ἐπὶ τοῦ φροντίζοντος περὶ ἐλαχίστων ἐν περιπτώσει μεγάλης καταστροφῆς) Πελοπν. || Ἄσμ.

Ποῦ πάς, καράβι, νὰ σταθῇ χωρὶς βαρκί 'ποπίσω; Νίσυρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάρπ.

βαρκιάτικα τά, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -ῆς.

Βαρκαδῆς ἡ, ὁ ἰδ.

βαρκίζω Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ μεσν. βαρκίζω=ύλακτῶ. Πβ. Δουκ. ἐν λ.

Κραυγάζω, φωνάζω γοερῶς: Βαρκίζ' τὸ μωρόν. Βαρκίζ' ἄμων γαρκόν (ταῦρος).

βάρκισμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) βάρκισμα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) βάρκισμα Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. βαρκίζω.

Γοερὰ κραυγὴ. Συνών. βαρκισμός.

βαρκισμός ὁ, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρκίζω.

Βάρκισμα, ὁ ἰδ.

βαρκίτσα ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -ίτσα.

Βαρκάκι 1, ὁ ἰδ.

βαρκοκαίκα τά, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάρκα καὶ καίκα.

Λέμβοι καὶ ἱστιοφόρα: Ἄσμ.

Νὰ φέρν' ἀμάξι τὸ κερί κι ἀμάξι τὸ λιβάνι καὶ μὲ τὰ βαρκοκαίκα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι.

βαρκολόγος ὁ, Πελοπν. (Λακων. Λογγ. Μάν. Μάναρ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -λόγος.

Βαρκαῆς 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Καράβια μου, βαρκοῦλλες μου, καλοὶ μου βαρκολόγοι, κι ἄμ' ποῖο 'στε γιὰ τὰ Γιάννενα κι ἄμ' ποῖο 'στε γιὰ τὴν Πόλι; Μάναρ.

βαρκολογῶ ἀμάρτ. βαρκολοῶ ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -λογῶ.

Πλέω μὲ βάρκαν: Ἡβαρκολόανε οὐλὴ τὴ νύχτα. || Φρ. Βαρκολοῦ τὸ 'ἔρχεται (ἔρχεται μὲ βάρκαν).

βαρκοπούλλα ἡ, σύννηθ. βαρκοπούλλα Μακεδ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βάρκα καὶ τῆς καταλ. -πούλλα.

Βαρκάκι 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐμαθα, κυρά μ', πῶς ἔχεις | βαρκοπούλλα καὶ ψαρτεῖς Προπ. (Κύζ.)

Κε οὔτε καίμα ηῦρηκαν κί οὔτε καὶ βαρκοπούλλες
Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Σὶ βαρκουπούλλα σέβιναν 'κειπέρα νὰ πιράσουν
Μακεδ.

βαρκούλλα ἡ, σύννηθ. βαρκούλλα Καλαβρ. (Μπόβ.)

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. βάρκα διὰ τῆς καταλ. -ούλλα.

Βαρκάκι 1, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Αἰνιγμ.

Μιά βαρκούλλα φορτωμένη | 'ς τὴ σπηλίτσα πάει καὶ μπαίνει
(τὸ κουτάλι) Πελοπν. (Μάν.)

βαρκουλλάκι τό, σύννηθ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. βαρκούλλα διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Βαρκάκι 1, ὁ ἰδ. Πληθ. Βαρκουλλάκια τοπων. Στερελλ.

βαρκουλλίτσα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. βαρκούλλα διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

Βαρκάκι 1, ὁ ἰδ.: Αἰνιγμ.

Βαρκουλλίτσα φορτωμένη | 'ς τὴ σπηλίτσα πάει καὶ μπαίνει
(τὸ κουτάλι).

Βαρλαάμ ὁ, Σάμ.

Τὸ 'Εβραϊκὸν ὄν. Βαρλαάμ.

'Η λ. εὐχρηστος μόνον ἐν τῇ φρ.: Θὰ φάς ὅσις ἔφαγε
τ' Βαρλαάμ οὐ γάιδαρους (θὰ δαρῆς πολὺ).

βαρνι τό, Ρόδ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βαρνή, δι' ὁ ἰδ. βαρνός.

Πρόβατον μὲ ἐρυθρὰς ραβδώσεις.

βαρνός ἐπίθ. Ρόδ. βαρνή ἡ, Τήλ.

Πιθανῶς ἡ λ. ἔχει σχέσιν ἐτυμολογικὴν πρὸς τὸ
παρ' 'Ησυχ. Δωρ. βαρνίον. Πβ. βαννί.

1) 'Ο ἔχων χροῶμα μαυριδερόν εἰς τὸ πρόσθιον μέρος
τοῦ σώματος, ὑπόλευκον δὲ εἰς τὸ ὀπίσθιον Ρόδ.: Βαρνός
τράγος. Βαρνή αἶγα. 2) Θηλ. οὐσ., αἰξ ἔχουσα χρωματι-
σμόν τοῦ τριχώματος ὡς ἀνωτέρω Ρόδ. Τήλ.

βαρόησκιος, ἰδ. βαρειόησκιος.

βάρος τό, κοιν. καὶ Καπ. ('Αραβάν.) Πόντ. (Κερασ.
Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) βάρος βόρ. ἰδιώμ. βάρο
Κύθηρ. βάρετο ἄγν. τόπ. βάρος ὁ, Πελοπν. (Βούρβουρ.)
βάρος Μακεδ. (Βλάστ.) Γενικ. βάρον Κρήτ. (Βιάνν.)
Κύπρ. Σύμ. Πληθ. βάρητα σύννηθ. βάρετα Θράκ. (Ση-
λυβρ.) Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν. (Τριφυλ.) Ρόδ. κ.ά.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βάρος. Περὶ τῆς γενικ. βάρου καὶ τῶν
ὁμοίων βάθου, δάσου, θέρου, κέρδου κττ. ἰδ. ΓΧα-
τζιδ. ΜΝΕ 2, 43. Περὶ τοῦ πληθ. βάρητα ἰδ. ἔνθ' ἄν.
1, 102 καὶ 2, 45.

Α) Κυριολ. 1) 'Η φυσικὴ πρὸς τὰ κάτω τάσις παν-
τὸς πράγματος, βαρύτης κοιν. καὶ Καπ. ('Αραβάν.) Πόντ.
(Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: Τὸ βάρος
τῆς πέτρας. Εἶναι πολὺ τὸ βάρος τοῦ φορτίου καὶ δὲ σηκώνε-
ται μὲ τὰ χέρια κοιν. **β)** Γενικ. βάρον ἐπιρρηματ., βαρύτε-
ρον τοῦ δέοντος ἢ ἀκριβῶς, συνήθως ἐπὶ τοῦ πωλοῦντος
Σύμ.: Ζ-ζυάζ-ζει βάρον βάρον. 2) 'Αχθος, ὄγκος, φόρ-
τωμα κττ. κοιν.: 'Εχω βάρος (ἀποσκευὰς πρὸς φόρτωσιν)
Πελοπν. ('Αρκαδ.) || Φρ. Βάρος τῆς γῆς (ἐπὶ ἀνθρώπου
ἀνωφελοῦς, ἀρχ. «ἄχθος ἀρούρης»). 'Ο δεῖνα εἶναι βάρος
τοῦ ἀδελφοῦ - τοῦ πατέρα - τῆς οἰκογενείας κττ. (ζῇ δαπάναις
αὐτῶν χωρὶς νὰ εἰσφέρει ὁ ἴδιος τίποτε) κοιν. Τὸν ἔχον
βάρον 'ς τοῦ σπιτί (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Μακεδ.
(Βλάστ.) Τὸ βάρος τῆς ἡλικίας - τῶν γερατειῶν (ἡ ἀνία). Δίνω
βάρος ἢ γίνομαι βάρος (προξενῶ ἐνόχλησιν, γίνομαι φορτι-
κός). Μοῦ κάνει βάρος (μ' ἐνοχλεῖ) κοιν. Φέρνω βάρος
(συνών. τῇ προηγούμενῃ) Μάν. **β)** Εἰς τὴν φρ. βάρος

τοῦ ἀργαστηριοῦ, μέγας λίθος κρεμάμενος εἰς τὸν πι-
σινὸ περάτη τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ πρὸς στερέωσιν Κρήτ.
(Βιάνν.) 3) 'Η αἰσθημα βάρους προξενούσα νοσηρὰ
κατάστασις τοῦ σώματος κοιν.: 'Εχω βάρος 'ς τὸ σῶμα
- 'ς τὸ κεφάλι - 'ς τ' ἄφτι - 'ς τὰ γόνατα - 'ς τὰ πόδια - 'ς τὰ
χέρια κττ. 4) Διόγκωσις ἢ πίεσις κοιν.: 'Εχω βάρος
'ς τὸ στομάχι.

Β) Μεταφ. 1) 'Υποχρέωσις οἰκονομικὴ ἢ ἄλλης
φύσεως, συνήθως ἐπὶ οἰκογενείας κοιν.: Βάρη οἰκογενεια-
κά. "Ολα τὰ βάρη τῆς οἰκογενείας - τοῦ σπιτιοῦ ἔπασαν ἀπάνω
μου. **β)** Φροντίς Ρόδ.: Τραυῶ τὰ βάρητα. **γ)** Πληθ.
βάρη, φόροι Κρήτ. κ.ά. **δ)** Πληθ., ἄγαμοι ἀδελφαὶ Πε-
λοπν. (Μάν.): 'Εχει βάρη νὰ βγάλῃ πρῶτα κ' ὕστερα νὰ παν-
τρευτῇ. **ε)** Χρέος, ὑποχρέωσις Κέρκ.: 'Αγόρασε τ' ἀδέλι
μὲ τὸ βάρος του. 2) 'Ηθικὴ πίεσις ἢ στενοχωρία κοιν.:
'Εχω βάρος 'ς τὴν καρδιά - 'ς τὴ συνείδησι - 'ς τὴν ψυχὴ.
Βγάζω τὸ βάρος ἀποπάνω μου κοιν. || Φρ. Παίρνουν βάρος
'ς τὴν ψυχὴ ἢ ἀπλῶς παίρνουν βάρος (ὀρκίζομαι) Στερελλ.
(Αἰτωλ.) **β)** Τύψις συνειδήσεως κοιν.: 'Εχει βάρος ἡ
ψυχὴ του γιὰ τὸ κακὸ ποῦ ἔχει καμωμένο. **γ)** Θλίψις,
λύπη Κύπρ.: 'Ασμ.

Βάρος σὲ τοῦτο 'ἐν ἔχω, Χάρ', ἐξομολοῶ το

τῷ' ἐτῶεινον ποῦ σὲ ἔπεισε τιμῷ τῷαὶ προστῶνῶ τον.

3) 'Ενοχί, αἰτία κακῆς τιнос πράξεως κοιν.: Τοῦ ἔρρι-
ξαν τοῦ δεῖνα ὅλο τὸ βάρος. 4) Προσβολὴ κοιν.: Φρ.
Γελοῦν - λέγουν - μιλοῦν εἰς βάρος του κοιν. Μὴ πρὸς βάρος
σου (νὰ μὴ σοῦ κακοφανῇ) πολλαχ.

βαρουλλός ἐπίθ. ἀμάρτ. βαρουλλός Σύμ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. βαρὺς καὶ τῆς καταλ. -ουλλός. Τὸ
βαρουλλός κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βαρὺς.

Βαρύς.

βαρούμια τά, Ρόδ.

'Αγνώστου ἐτύμου.

Πάσσαλοι ἐπὶ τῶν ὁποίων σύρνον τὸν στήμονα διὰ
νὰ τὸν τακτοποιήσουν εἰς τὸν ὑφαντικὸν ἱστόν.

βαρούνι τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

'Αγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν μήκων ἢ ροιᾶς (papaver rhoeas) τῆς τά-
ξεως τῶν μηκωνωδῶν (papaveraceae). Συνών. κου-
τισοπειτεινός, κουτισουνάδα, λαλές, πετεινός.

βαρούπνος, ἰδ. βάρυπνος.

βαροῦσα ἐπίθ. θηλ. ΑΜαμμέλ. Θαλασσιν. 25.

'Εκ τοῦ ρ. βαρῶ καὶ τῆς καταλ. -οῦσα.

'Η πλήττουσα: Βαροῦσα οὐρὰ (πρόκειται περὶ οὐρᾶς
ἰχθύος νηχομένου).

βαρσάνι τό, Κωνπλ. Προπ. (Κύζ.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. *varsan*.

Εἶδος ἰχθύος.

βαρσι τό, Θράκ. (Αἰν.) βαρσι Θράκ. (Αἰν.)

'Αγνώστου ἐτύμου.

Τὸ βαφικὸν ξύλον τοῦ φυτοῦ αἵματοξύλου τοῦ καμπε-
χίου (haematoxylon campechianum) τῆς τάξεως τῶν
ψυχανθῶν (papilionaceae). [**]

βάρτι τό, Καπ. (Φάρας.) Πληθ. βάρτε αὐτόθ.

'Αγνώστου ἐτύμου.

Ρόδον.

βαρτουβάρια τά, Καπ.

'Η λ. σχετίζεται ἐτυμολογικῶς πρὸς τὸ οὐσ. βάρτι.

'Εορτὴ τῶν ἀνθέων τελουμένη τὴν πρὸ τῆς Πεντηκο-
στῆς Κυριακῇ.

